

kraka

Danmarks uafhængige tænketank

Konference om "kreditadgang", d. 4.6.2014.

Palle Sørensen

kraka

Kreditpolitik før og under krisen

Formål:

Hvorfor faldt acceptraten?

- a) Bankinterne forhold
- b) Virksomhedernes kreditværdighed
- c) Generel svækkelse af risikoappetitten i bankerne

Hvem blev ramt?

- a) Små/store?
- b) Geografiske områder?
- c) Bestemte brancher?

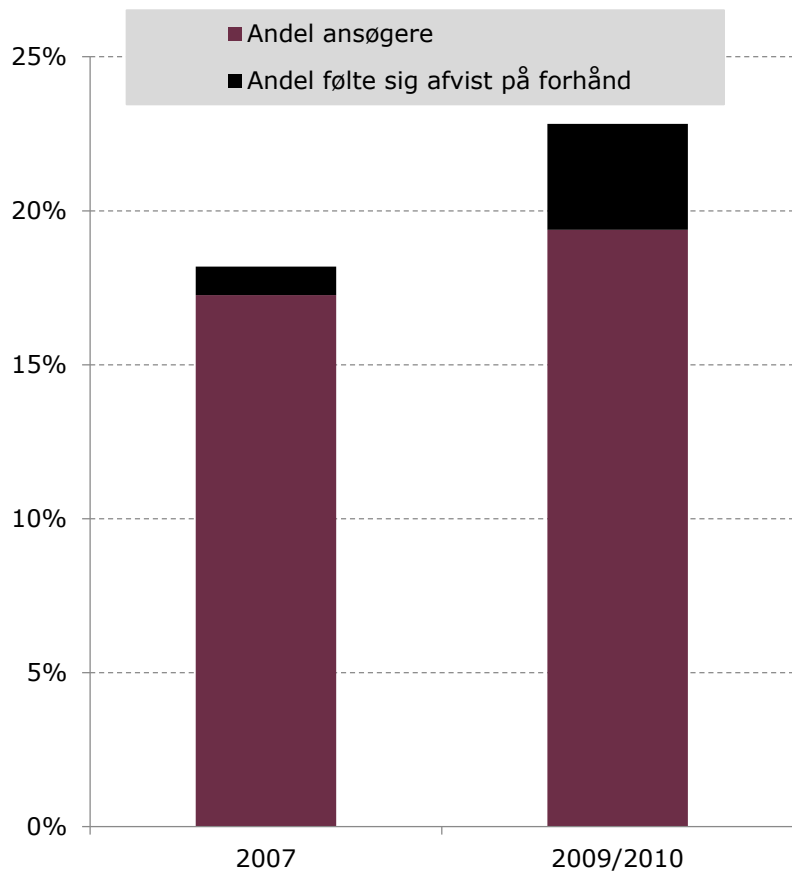
Dette gør vi ved:

1. At analysere Danmarks Statistiks kreditundersøgelse af små- og mellemstore (SME) virksomheders adgang til kredit.
2. En analyse af DI's kreditundersøgelse, hvor der spørges til den opfattede adgang til kredit.

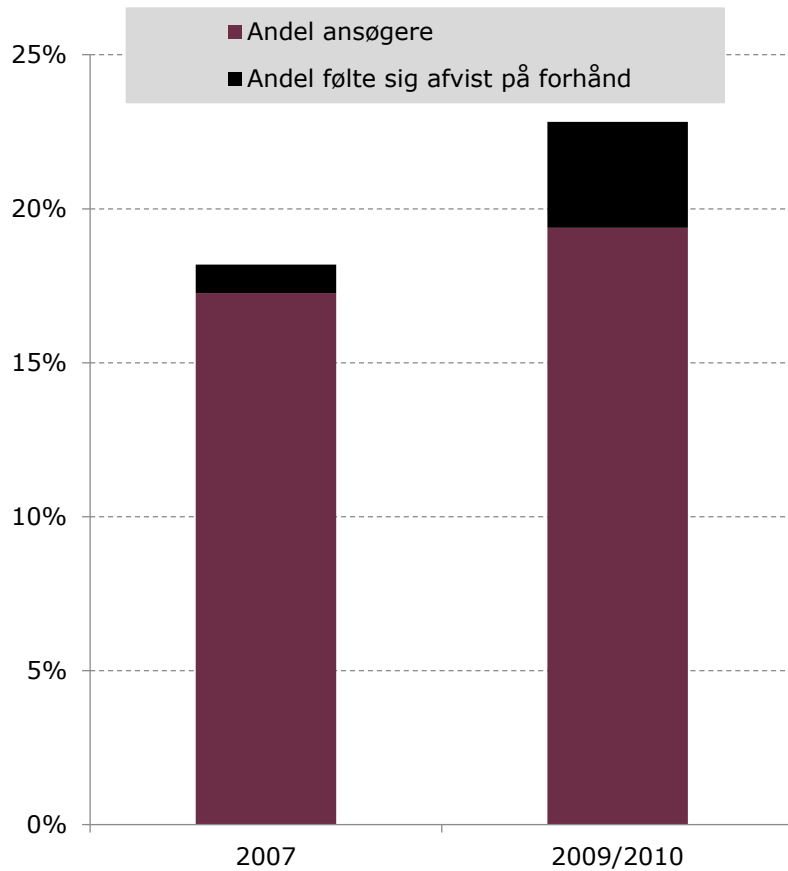
1) Danmarks Statistiks kreditsurvey

- **Spørgsmål:** ”Har virksomheden forsøgt at opnå lånefinansiering i år x fra Banker/sparekasser, og med hvilket udfald? (fuldt opnået/delvist opnået/ikke opnået).
- **Virksomheder:** 2.265 repræsentative svar fra SME-virksomheder (5-249 ansatte), ud af en population på 13.990 (lovpligtig undersøgelse).
- **Koblet med (bl.a.):** Regnskabsoplysninger (registre fra DS), oplysninger om SME’ernes primære bankforbindelse (experian og Finanstilsynet), samt SME-virksomhedernes rating (ifølge experian).

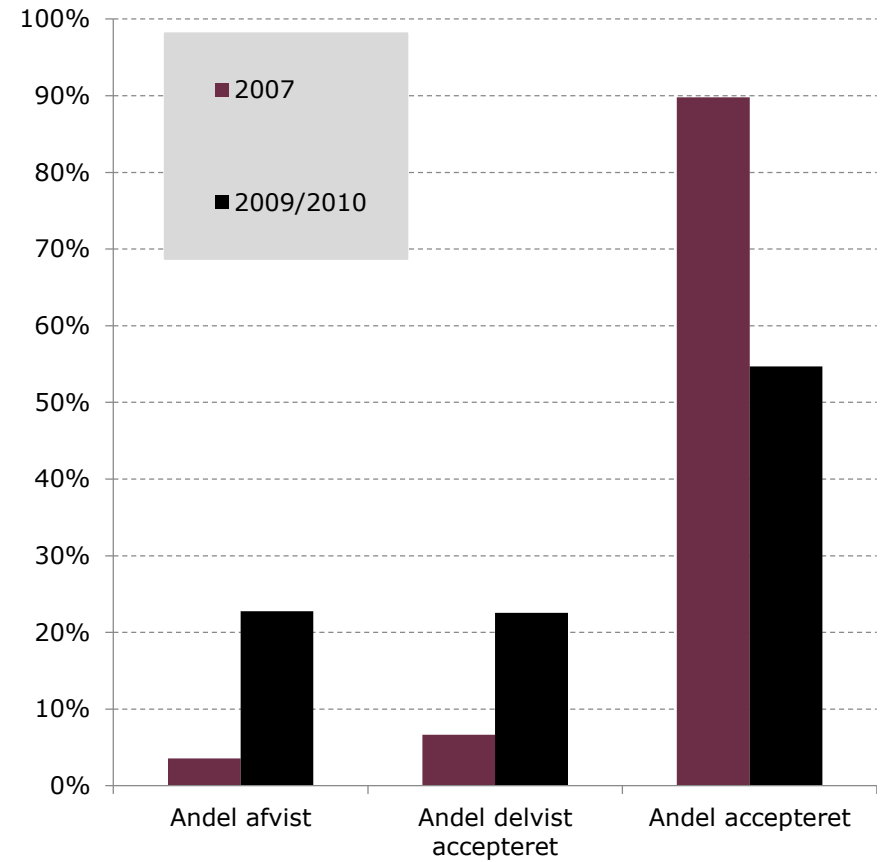
Flere SME'er ønskede kredit i banken...

Flere SME'er ønskede kredit i banken...

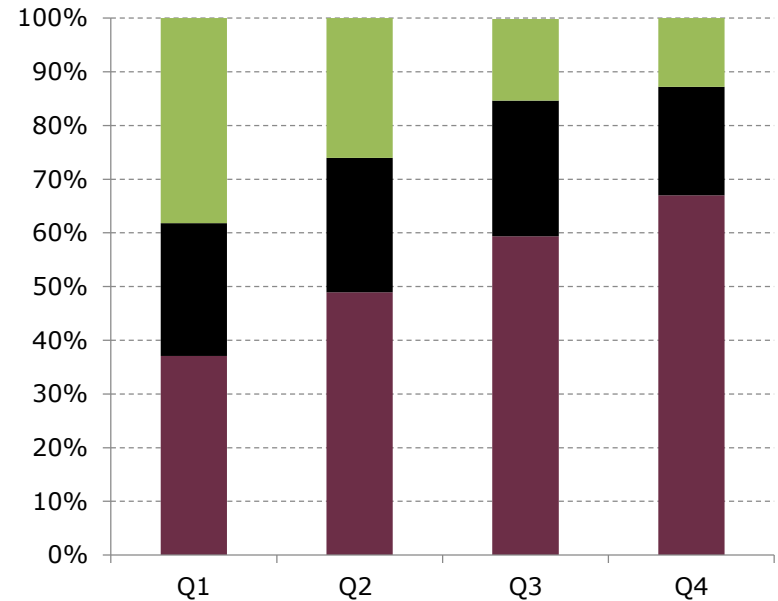

Men mange flere fik afslag

Udfald af lånansøgninger fordelt på ratings, 2009/2010.

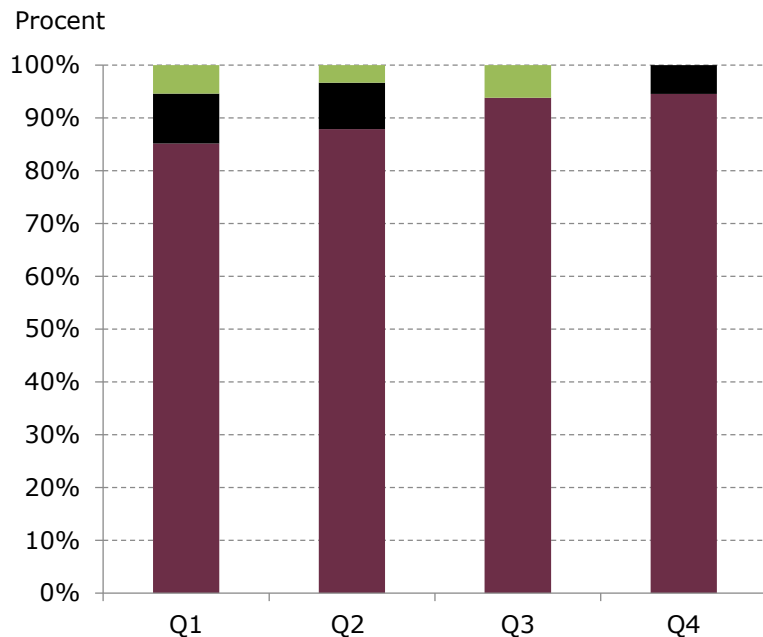
Procent

■ Andel accepteret ■ Andel delvist accepteret ■ Andel afvist

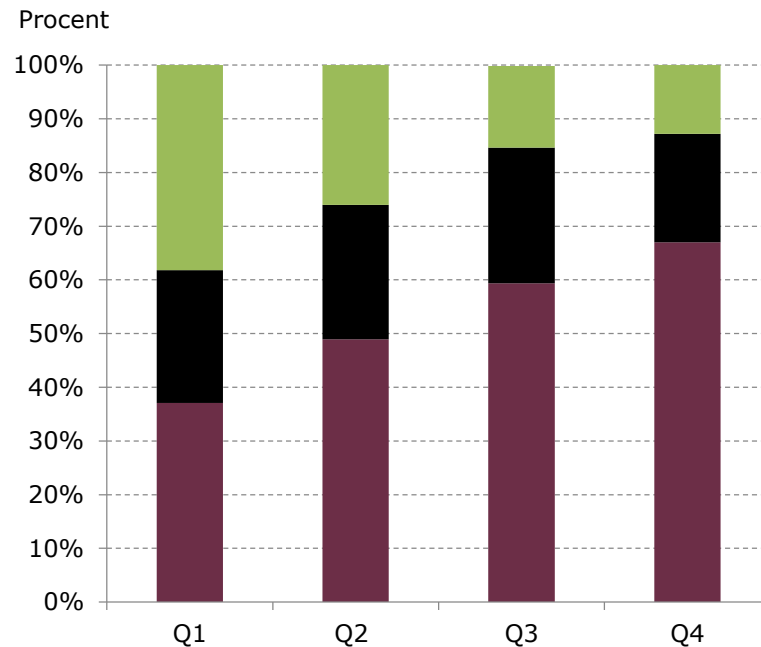
Bemærk: Q1, Q2, Q3 og Q4 er inddelt efter hhv. 25%, 50% og 75% kvartilerne på kreditratings i 2009/2010. Q1 er alle virksomheder med en rating på eller lavere end 43, Q2 en rating mellem 44 og 55, Q3 en rating mellem 56 og 67 og Q4 en rating på mere end 67.

... og i 2007.

■ Andel accepteret ■ Andel delvist accepteret ■ Andel afvist

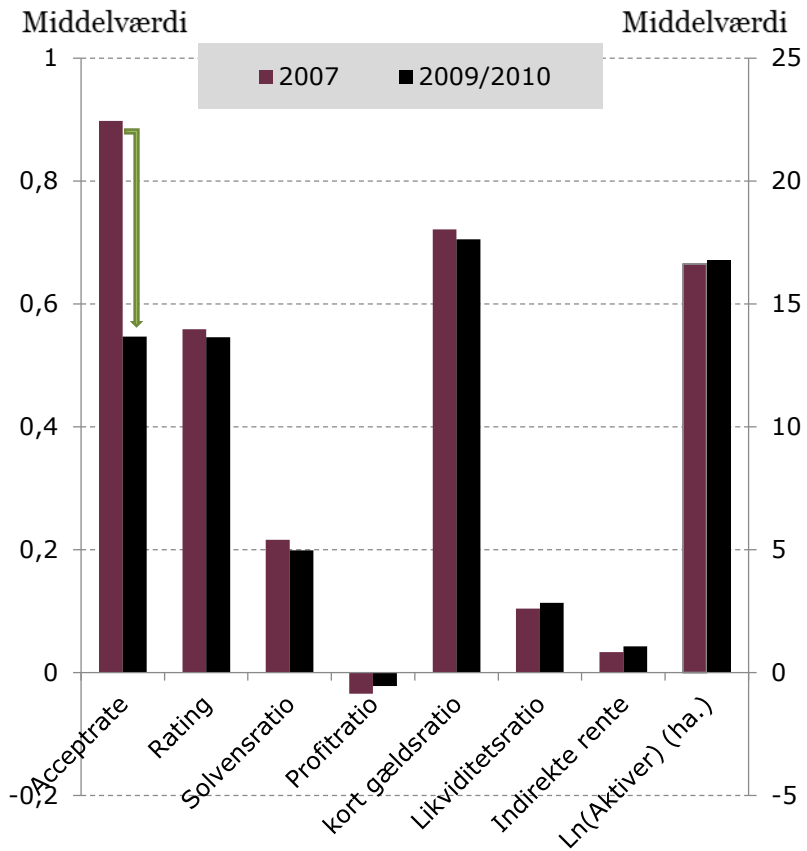
Udfald af lånansøgninger
fordelt på ratings, 2009/2010.

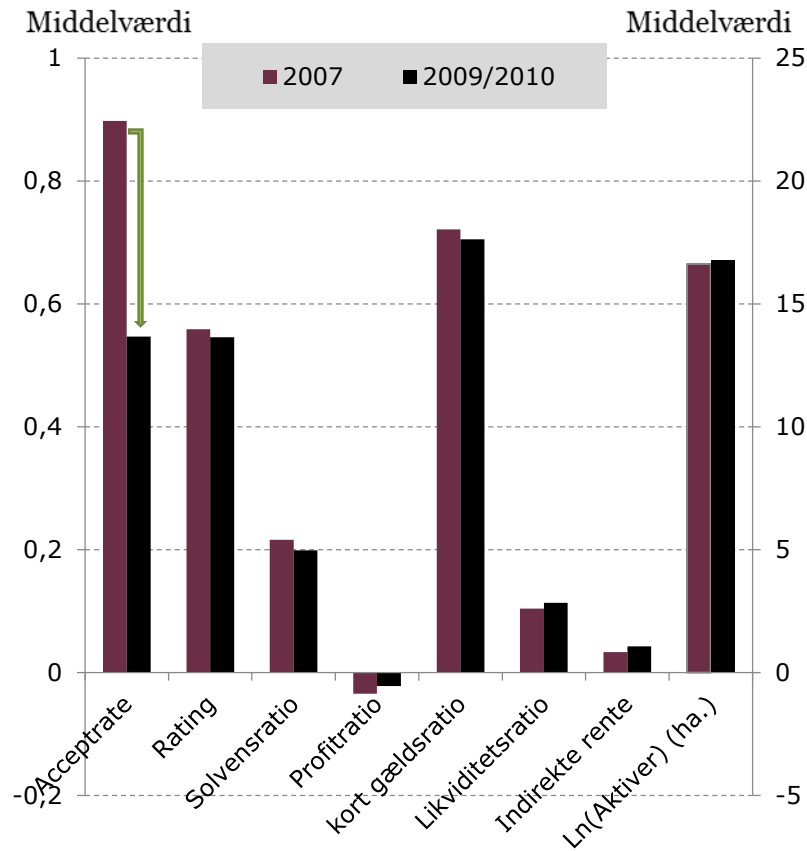
■ Andel accepteret ■ Andel delvist accepteret ■ Andel afvist

Bemærk: Q1, Q2, Q3 og Q4 er inddelt efter hhv. 25%, 50% og 75% kvartilerne på kreditratings i 2009/2010. Q1 er alle virksomheder med en rating på eller lavere end 43, Q2 en rating mellem 44 og 55, Q3 en rating mellem 56 og 67 og Q4 en rating på mere end 67.

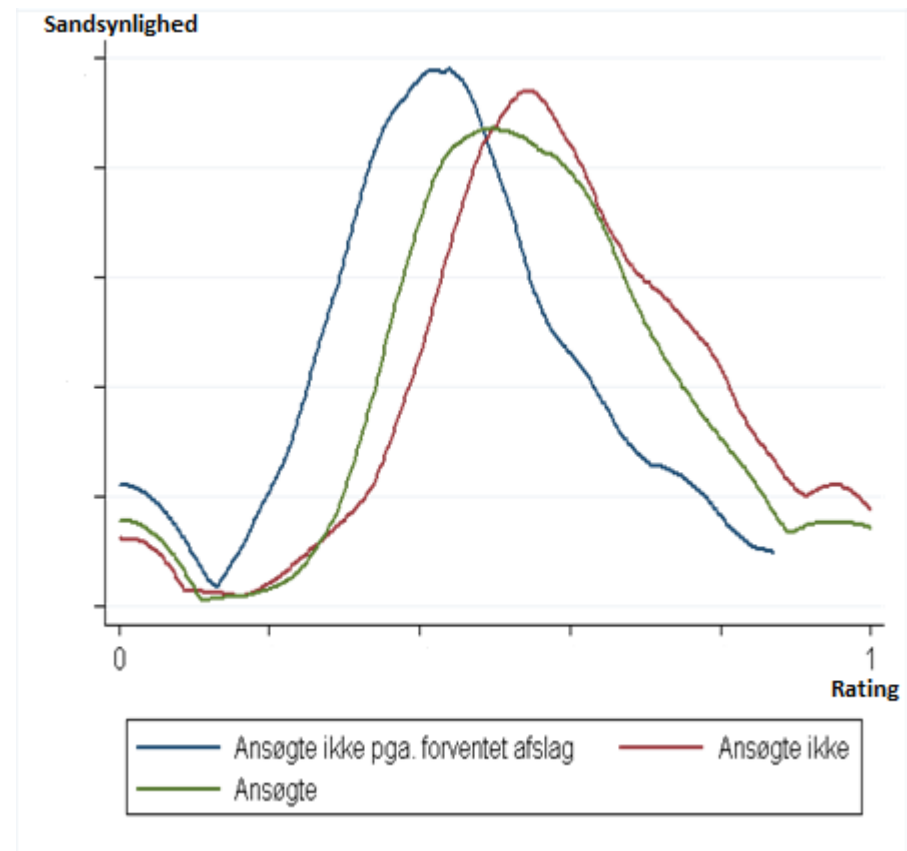
Faldet i acceptraten skyldes umiddelbart ikke dårligere økonomi i de SME'er der ansøger lån.

Faldet i acceptraten skyldes umiddelbart ikke dårligere økonomi i de SME'er der ansøger lån.

SME'er med dårlige ratings ansøger ikke (2009/2010)

Økonometrisk tilgang

Vi har benytter en model som estimerer sandsynligheden for at banken imødekommer virksomhedens låneansøgning, givet:

- at virksomheden har en bestemt kreditværdighed
- at den er kunde i en bank med en bestemt sundhedstilstand
- at virksomheden rent faktisk ansøgte kredit (efterspørgselseffekt)

Rent teknisk estimeres en (3-dimensionel) ordered probit model, hvor der tages højde for selektion (dvs. at det ikke er tilfældigt, hvem der ansøger om lån i banken)

Overordnet

Hvad har direkte betydning for om man får lånet?

- Ratings er har en stor betydning i både 2007 og 2009/2010.
- Tab/hensættelsesprocent i låntagers primære bankforbindelse har påvirket adgangen til kredit for virksomheder i 2009/2010.

Selektion: Hvem søger lån?

- Bedre ratings/solvens \Rightarrow mindre sandsynligt at man søger lån både før og under krisen
- SME'er i senere nødlidende banker søger oftere lån
- Større virksomheder ansøger oftere

Skyldes de lavere acceptrater på lånansøgninger, at virksomhederne var mindre kreditværdige?

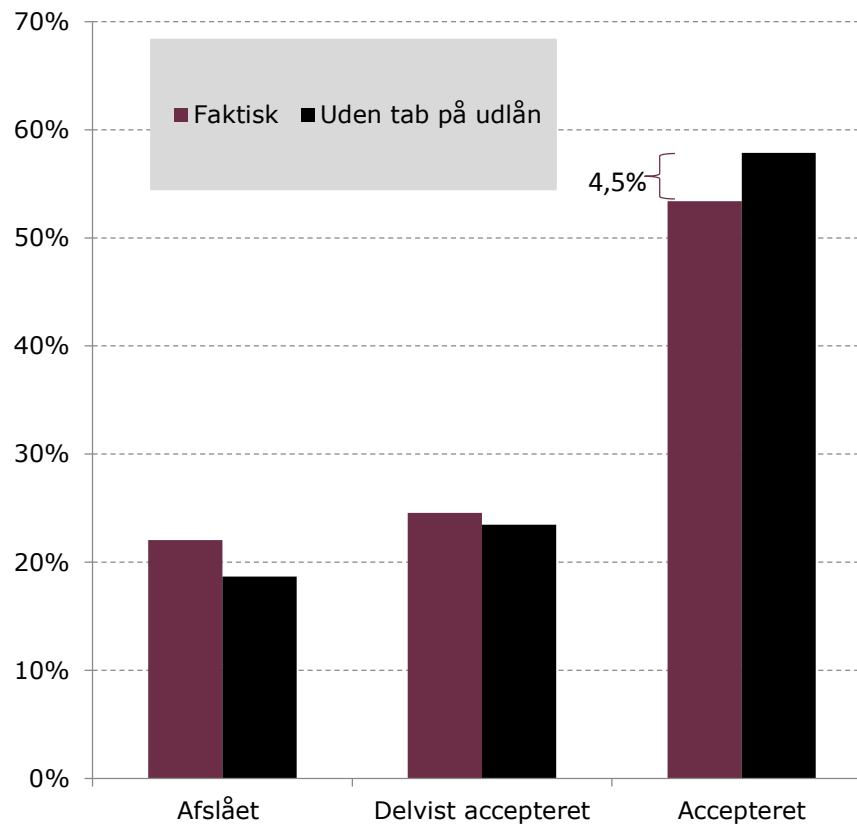
- Kun i mindre grad.

Tabel 5 Accept af låneansøgninger med 2009/2010 kreditpolitik

	Afslået	Delvist accepteret	Accepteret
	 Pct	
Faktisk 2007	4,0%	5,9%	90,1%
Faktisk 2010	22,0%	24,6%	53,4%
Forskel	18,1%	18,6%	-36,7%
I 2007 med kreditpolitikken fra 2009/2010	15,1%	22,0%	62,9%
Ændring fra højere kreditstandarder	11,2%	16,1%	-27,2%
Ændring fra ratings, tabsprocent i primær bank og selektion	6,9%	2,6%	-9,5%

Havde erhvervskunder i nødlidende banker problemer med at opnå kredit?

Effekt fra tab i primære bankforbindelse i 2009/2010 (bankinterne forhold)

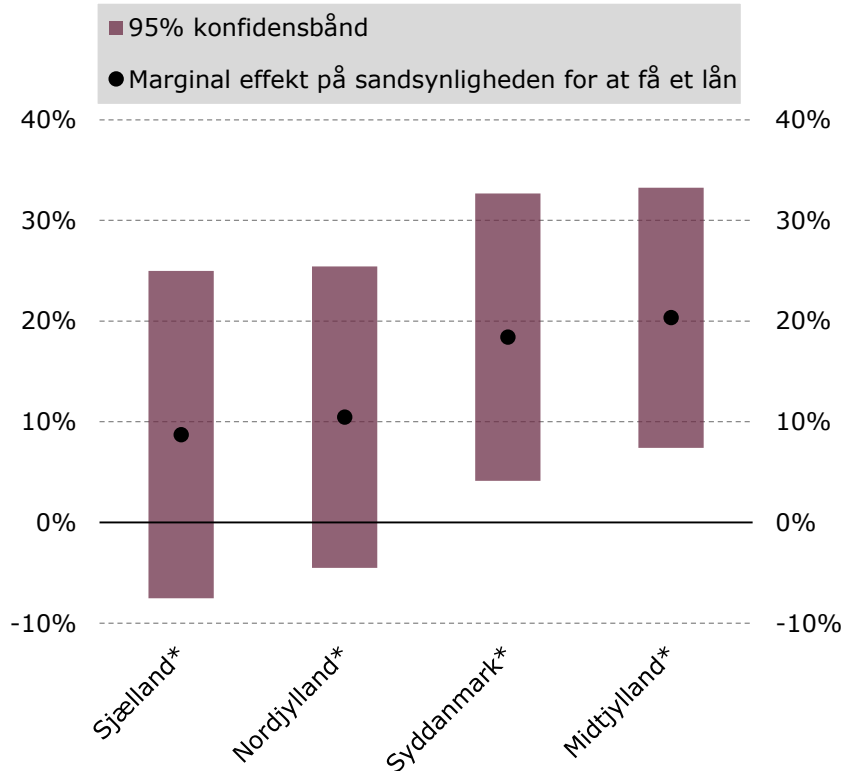
Blev nogen virksomheder hårdere ramt end andre – målt på størrelse?

Der er en positiv sammenhæng mellem ratings og antallet af ansatte. Det er derfor alt andet lige lettere for store virksomheder i SME segmentet – med flere ansatte - at opnå kredit.

=> størrelse må anses for at være en objektiv indikator for virksomhedens tilbagebetalingsevne – større virksomheder går sjældnere konkurs.

Blev nogen virksomheder hårdere ramt end andre – målt på geografi?

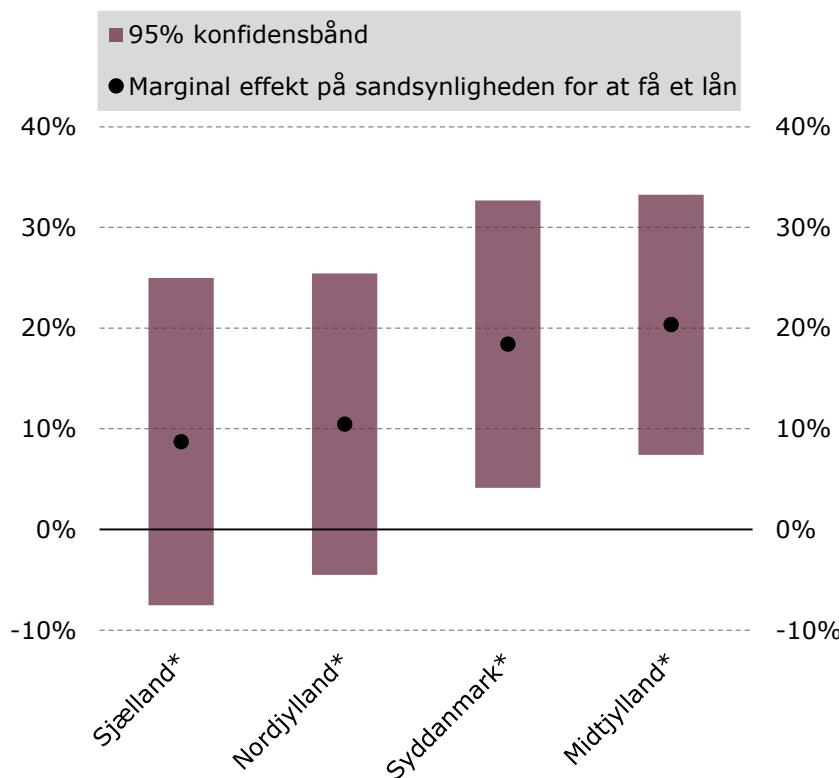
**Acceptrate større i syd- og midtjylland,
end i hovedstaden**

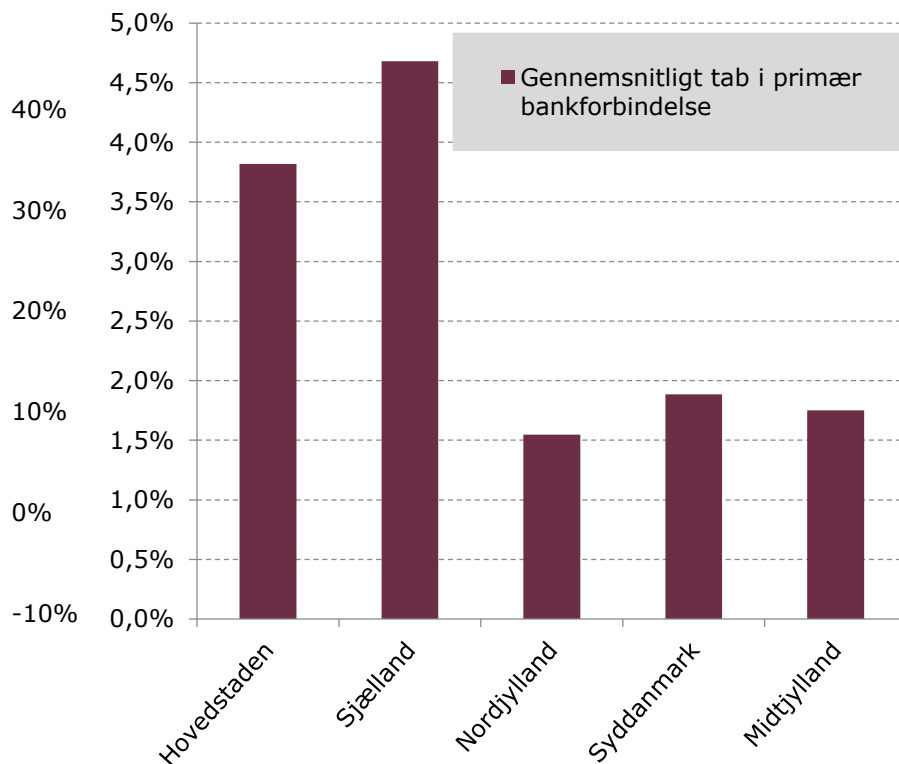
Bemærk: data er fra 2009/2010 og de marginale effekter holdes op i mod region hovedstaden.

Blev nogen virksomheder hårdere ramt end andre – målt på geografi?

Acceptrate større i syd- og midtjylland, end i hovedstaden

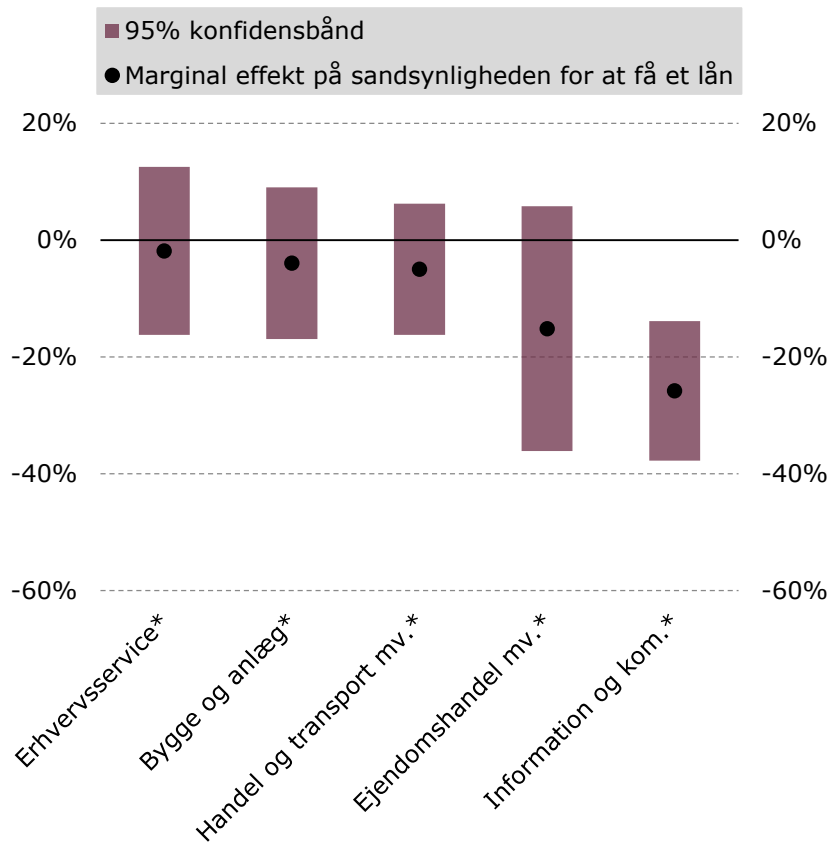
Formentlig delvist pga. problemer hos primær bankforbindelse

Data fra 2009/2010 og de marginale effekter holdes op i mod region hovedstaden.

Blev nogen virksomheder hårdere ramt end andre – målt på branche?

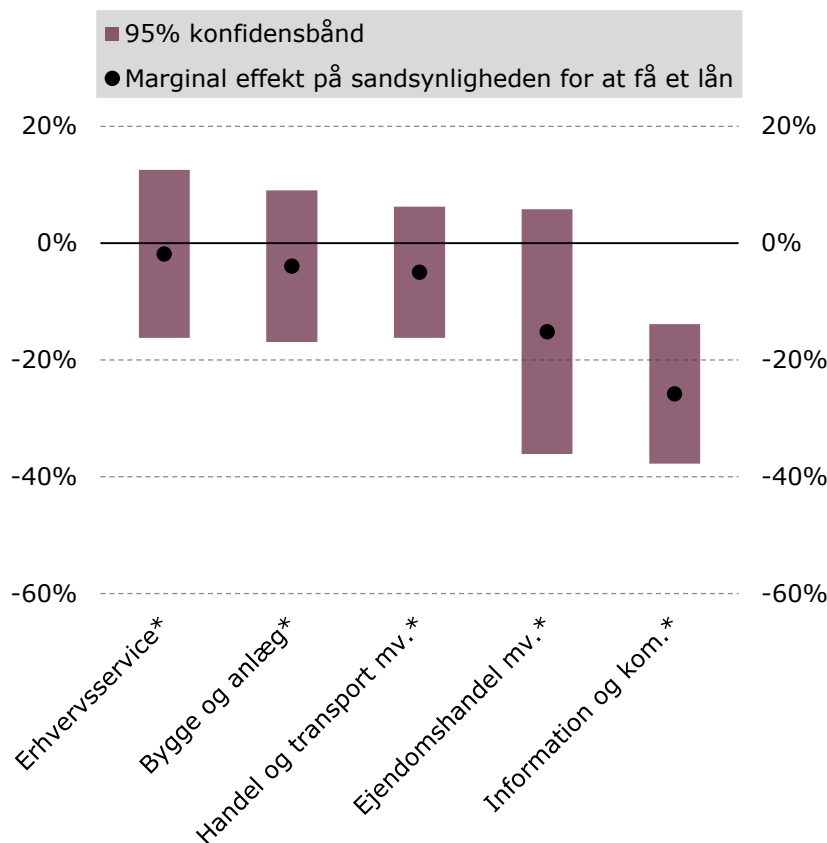
**Acceptrate lavere for inf. og kom. end i
Industrien mv.**

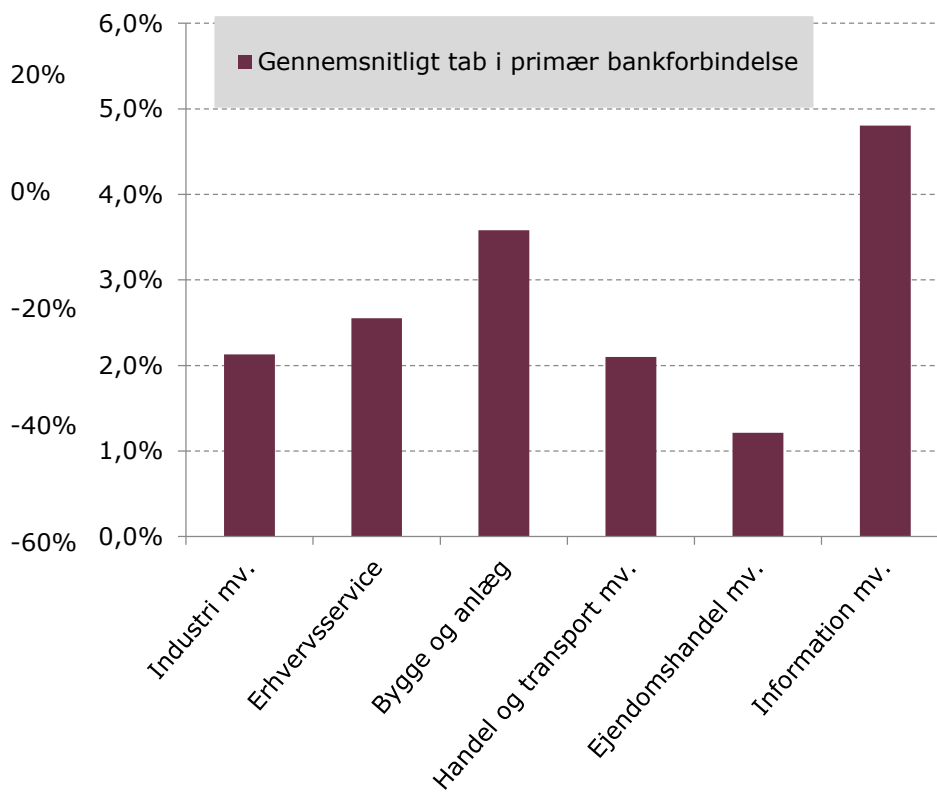
Bemærk: data er fra 2009/2010 og de marginale effekter holdes op i mod industrien mv.

Blev nogen virksomheder hårdere ramt end andre – målt på branche?

Acceptrate lavere for inf. og kom. end i Industrien mv.

Måske pga. problemer hos primær bankforbindelse (+sikkerhedsst.)

Bemærk: data er fra 2009/2010 og de marginale effekter holdes op i mod industrien mv.

Blev nogen virksomheder hårdere ramt end andre – målt på krydseffekter?

Konklusion: De små virksomheder i udkantsområderne havde svært ved at få kredit

Tabel 4 Eksempel – sandsynlighed for at få lån for lille virksomhed efter geografi

	Udkantsområde	Ikke-geografisk center
 Pct	
Afslået	22,1%	4,9%
Delvist accepteret	26,9%	13,3%
Accepteret	51,0%	81,9%

Er mere egenkapital i danske virksomheder vejen frem?

I stikprøven er den gennemsnitlige solvensprocent ca. 20%. Havde hver enkelt virksomhed solvensprocent der var 10 procent point højere, har vi fundet, at mellem 1,6-3,2% flere ville have modtaget et lån givet kreditpolitikken i 2009/2010.

Konklusion: en øget egenkapital i de danske SME'er vil øge acceptraten, men effekterne fremstår relativt små sammenlignet med effekterne af tab i den primære bankforbindelse og – især – den betydelige stramning af kreditpolitikken som er sket herudover.

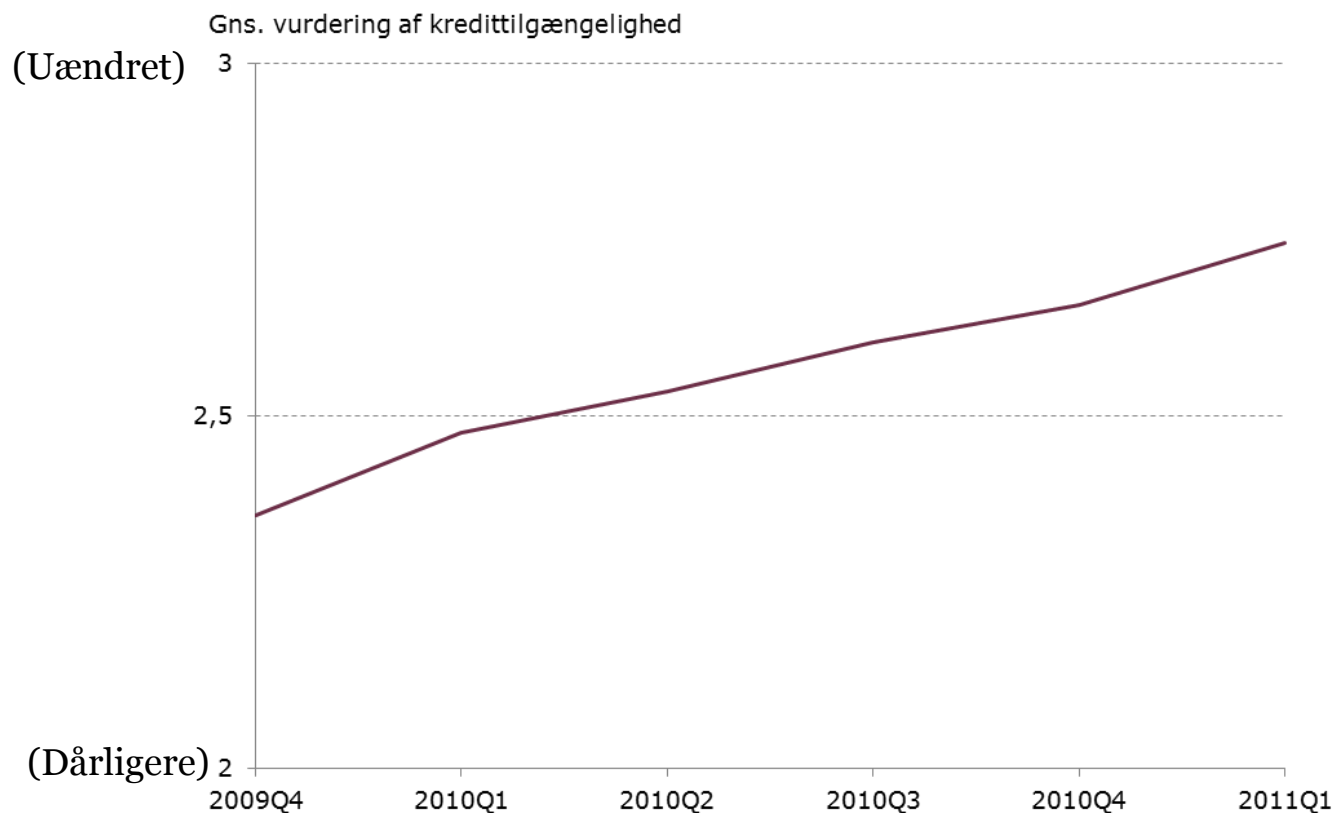
2) DI's kreditundersøgelse

- Vi er igen interesseret i om det er forhold i bankerne eller i virksomhederne som forklarer udviklingen i adgangen til kredit.
- **DI har spurgt sine medlemmer:** ”Er adgangen til kredit er styrket eller svækket i forhold til situationen før oktober 2008 mht. mængde? (meget dårligere/dårligere/ingen ændringer/bedre/meget bedre).
(Virksomhedernes oplevede adgang til kredit)
- **Vi har koblet dette med:** Regnskabsoplysninger (registre fra DS), oplysninger om SME'ernes primære bankforbindelse (experian og Finanstilsynet), samt SME-virksomhedernes rating (ifølge experian).

Bemærk: Der spørges til den opfattede kredittilgængelighed. Informationen om virksomhedernes låneansøgninger er lavet over flere omgange mellem 2009 og 2011.

DI's kreditundersøgelse

Oplevet kredittilgængelighed faldt markant i 2009, men har efterfølgende rettet sig noget...

Bemærk: Svarene (meget dårligere/dårligere/ingen ændringer/bedre/meget bedre) er indekseret mellem 1 (meget dårligere) til 5 (meget bedre). Dvs. at et gennemsnit på 3 ville betyde at den opfattede kredittilgængelighed er uændret.

Dansk Industris kreditundersøgelse

Hovedkonklusioner

- Oplevet kredittilgængelighed afhænger af rating af virksomheden – bedre udvikling i rating => mere positiv udvikling i kredittilgængelighed
- Oplevet kredittilgængelighed er negativt påvirket af tab på udlån i primær bank.
- Virksomhedernes omfattede kredittilgængelighed var positivt påvirket af den primære banks solvensprocent – kunder i de bedst kapitaliserede banker oplevede en bedre udvikling under krisen.

Oplæggets konklusioner:

- Tegn på at nogle virksomheder havde uforholdsmæssigt svært ved at opnå kredit pga. forhold i deres primære bank.
- Samlet har kreditpolitikken i pengeinstitutterne dermed været meget konjunkturmedløbende. Den var meget lempelig i 2007, hvor de fleste låneansøgninger blev efterkommet, men blev strammet væsentligt frem til 2009/2010. Det konjunkturforstærkende element i kreditpolitikken har givetvis medvirket til at forøge konjunkturudsvingene i dansk økonomi.